

D E K R E T

z dnia 29 marca 1951 r.

o organach zastępstwa prawnego.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 23 marca 1951 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 126) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. 1. Władze, urzędy, państwowe instytucje, przedsiębiorstwa i banki, przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym oraz gminne kasy spółdzielcze korzystają z pomocy prawnej organów zastępstwa prawnego, określonych w niniejszym dekrete.

2. Rada Ministrów może ponadto w drodze rozporządzenia zlecić organom zastępstwa prawnego udzielać pomocy prawnej organizacjom i instytucjom społecznym.

Art. 2. Pomoc prawna polega na zastępstwie w sprawach cywilnych przed sądami, na udzielaniu opinii prawnych i na współdziałaniu w opracowywaniu aktów prawnych.

Art. 3. 1. Zastępstwo sądowe władz, urzędów, instytucji państwowych i przedsiębiorstw pozostających pod zarządem państwowym należy z mocy prawa wyłącznie do organów zastępstwa prawnego.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia oznaczyć te władze i urzędy nie podporządkowane radom narodowym, które w określonych sprawach mogą wykonywać swoje zastępstwo sądowe przez własne organy.

3. Zastępstwo sądowe państwowych przedsiębiorstw, banków oraz gminnych kas spółdzielczych należy do organów zastępstwa prawnego w granicach zlecenia udzie-

lonego w drodze zarządzenia właściwego ministra za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Art. 4. W zakresie udzielania opinii prawnych i opracowywania aktów prawnych organy zastępstwa prawnego działają na żądanie zainteresowanych władz, urzędów, instytucji, banków i przedsiębiorstw.

Art. 5. Władze, urzędy, instytucje, banki i przedsiębiorstwa obowiązane są do udzielania organom zastępstwa prawnego — z zachowaniem przepisów o zabezpieczeniu tajemnicy państwowej — potrzebnych w sprawie materiałów, w szczególności wyjaśnień, opinii, aktów i dokumentów.

Art. 6. Organami zastępstwa prawnego są:

- 1) Urząd Zastępstwa Prawnego,
- 2) wydziały prawne prezydiów wojewódzkich rad narodowych,
- 3) referaty prawne prezydiów powiatowych rad narodowych (art. 11 ust. 1).

Art. 7. 1. Urząd Zastępstwa Prawnego podlega Prezesowi Rady Ministrów.

2. Na czele Urzędu stoi dyrektor, którego mianuje i zwalnia Prezes Rady Ministrów.

3. Szczegółowy zakres działania Urzędu, jego organizację i tryb funkcjonowania określi statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 8. Urząd Zastępstwa Prawnego:

- 1) zastępuje w granicach art. 3 przed Sądem Najwyższym we wszystkich sprawach oraz przed innymi sądami, mającymi siedzibę w m. st. Warszawie, w sprawach związanych z działalnością władz na-

czelnych, banków, jak również urzędów, instytucji i przedsiębiorstw, nie podporządkowanych Radzie Narodowej m. st. Warszawy;

- 2) uczyła opinię prawnych i współdziała w opracowaniu aktów prawnych na żądanie władz naczelnych i urzędów centralnych, jak również naczelnych organów banków państwowych.

Art. 9. Z zastrzeżeniem właściwości Urzędu Zastępstwa Prawnego zadania pomocy prawnej wykonują wydziały prawne prezydiów wojewódzkich rad narodowych i referaty prawne prezydiów powiatowych rad narodowych.

Art. 10. 1. Wydział prawny prezydium wojewódzkiej rady narodowej udziela pomocy prawnej stosownie do art. 3 i 4 władzom, urzędom, instytucjom i przedsiębiorstwom bez względu na to, czy są one podporządkowane radom narodowym.

2. W zakresie zastępstwa sądowego wydział prawny działa przed sądami wojewódzkimi i powiatowymi.

Art. 11. 1. W miarę potrzeby może być — za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej — utworzony referat prawny w prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Przepis art. 10 ust. 1 stosuje się odpowiednio do referatów prawnych.

3. W zakresie zastępstwa sądowego referat prawny działa tylko przed sądami powiatowymi.

Art. 12. Przepisy dotyczące wydziałów prawnych prezydiów wojewódzkich rad narodowych stosuje się odpowiednio do wydziałów prawnych prezydiów Rad Narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi, przepisy zaś dotyczące referatów prawnych prezydiów powiatowych rad narodowych — do referatów prawnych prezydiów miejskich rad narodowych w miastach stanowiących powiaty miejskie.

Art. 13. 1. Do wydziałów i referatów prawnych stosuje się przepisy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

2. Rada Ministrów określi tryb funkcjonowania wydziałów i referatów prawnych oraz zasady ich współdziałania z Urzędem Zastępstwa Prawnego i ujednoczenia ich praktyki w zakresie zastępstwa sądowego.

Art. 14. Do czasu utworzenia wydziałów prawnych w prezydiach wszystkich wojewódzkich rad narodowych może Rada Ministrów zlecić wydziałowi prawnemu prezydium określonej wojewódzkiej rady narodowej sprawowanie zastępstwa sądowego na obszarze kilku województw.

Art. 15. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia wymagania odbycia aplikacji i złożenia egzaminu na stanowiska referendarskie, związane z udzielaniem pomocy prawnej, jak również warunki zwolnienia od tych wymagań.

Art. 16. Znosi się Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 17. Ilekroć w obowiązujących przepisach mówi się o Prokuratorii Generalnej R. P. albo o jej oddziałach, należy przez to rozumieć odpowiednio Urząd Zastępstwa Prawnego albo wydziały lub referaty prawne.

Art. 18. Pracownicy zatrudnieni dotychczas w Prokuratorii Generalnej R. P. przechodzą do odpowiednich działów służby państwowej.

Art. 19. 1. Dotychczasowe organy Prokuratorii Generalnej R. P. i jej oddziałów działają nadal do czasu przejścia ich czynności przez organy zastępstwa prawnego, przewidziane w niniejszym dekreście.

2. Prezes Rady Ministrów określi w drodze rozporządzenia termin przejścia czynności oraz rozgraniczy właściwość organów zastępstwa prawnego w sprawach będących w toku.

Art. 20. Pozostają w mocy dotychczasowe zlecenia udzielone Prokuratorii Generalnej w zakresie zastępstwa sądowego przedsiębiorstw państwowych; przepis art. 17 stosuje się tu odpowiednio.

Art. 21. Traci moc rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 107, poz. 967 i z 1933 r. Nr 21, poz. 151).

Art. 22. Wykonanie dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrom Finansów i Sprawiedliwości.

Art. 23. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Finansów: *K. Dąbrowski*

Minister Sprawiedliwości: *H. Świątkowski*